



A Field Study of the Effect of the Principle of Independence of Documentary Credit on the Procedure of Proceedings

Shabanali Rakhshay Soleyman Gilani¹, Siamak Qiasi², Arezo Malekshah³

1. PhD Student in Private Law, Department of Law, Faculty of Humanities, Qom Branch, Islamic Azad University, Qom, Iran.

2. Assistant Professor and Faculty of Islamic Humanities Higher Education Complex, Department of Law, Al-Mustafa International Research Institute, Qom, Iran.

3. Assistant Professor, Department of Law, Faculty of Law and Political Science, South Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

ARTICLE INFORMATION

Article Type: Original Research

Pages: 993-1008

Article history:

Received: 25 Jun 2022

Edition: 6 Sep 2022

Accepted: 25 Oct 2022

Published online: 8 MAR 2023

Keywords:

principle of independence, satisfaction of demand, commercial relations, documentary credit, proceedings, Iran.

Corresponding Author:

Siamak Qiasi

Address:

Iran, Qom, Al-Mustafa International Research Institute, Department of Law.

Orchid Code:

0000000164449171

Tel:

09304652385

Email:

Sqiasi52@miu.ac.ir

ABSTRACT

Background and Aims: Today, trade and commercial relations have penetrated the political and geographical borders of countries and have become a global Muslim issue, in such a way that there are few countries that do not have international commercial relations with other countries. Therefore, merchant. The purpose of this article is to investigate the effect of the principle of independence of the letter of credit on the way of proceedings and the fulfillment of the obligations of the parties. **Materials and Methods:** This article is descriptive-analytical. Also, this research, with a practical purpose and in the form of documentary and library studies, has examined domestic and international documents and laws regarding the principle of independence of documentary credit.

Ethical Considerations: In this article, the originality of the texts, honesty and trustworthiness are respected.

Findings: The investigations show that, despite the recognition of the principle of independence of the documentary credit on the proceedings, sometimes the courts, as necessary, take precautionary measures such as entering a third party, attracting a third party, securing the demand and issuing a temporary order, which causes Limiting the scope of the principle of independence of the letter of credit.

Conclusion: The results showed that there are no legal provisions that explicitly indicate precautionary measures, and it can be assumed indirectly by referring to the provisions of the Civil Procedure Law that they are accepted in Iranian law.

Cite this article as:

Rakhshay Soleyman Gilani SH, Qiasi S, Arezo Malekshah A. A Field Study of the Effect of the Principle of Independence of Documentary Credit on the Procedure of Proceedings. Documents. Economic Jurisprudence Studies. 2022.



فصلنامه مطالعات فقه اقتصادی، دوره چهارم، شماره پیاپی ۵، سال ۱۴۰۱

بررسی تأثیر اصل استقلال اعتبار اسنادی بر آئین دادرسی

شعبانعلی رخشای سلیمان گیلانی^۱، سیامک قیاسی سررکی^۲، آرزو ملک‌شاه^۳

۱. دانشجوی دکتری حقوق خصوصی، گروه حقوق، دانشکده علوم انسانی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران.
۲. استادیار و هیئت علمی مجتمع آموزش عالی علوم انسانی اسلامی، گروه حقوق، پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی (ص)، قم، ایران.
۳. استادیار، گروه حقوق، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: امروزه تجارت و روابط تجاری مرزهای سیاسی و جغرافیایی کشورها را درنوردیده و به یک امر مسلّم جهانی تبدیل شده است. به گونه‌ای که کمتر کشوری وجود دارد که روابط تجاری بین‌المللی با سایر کشورها نداشته باشد. لذا بازرگانان جهت سهولت در روابط تجاری، اسناد اعتباری را پدید آوردند. از طرفی، یکی از پایه‌های اساسی اعتبار اسنادی، اصل استقلال است که کمک می‌نماید اسناد اعتباری از تعهد پایه مستقل و اعتبار برخوردار بوده و به اختلافات ناشی از قرارداد پایه، توجه ننمایند و طرفین تعهد خود را انجام دهند. هدف مقاله حاضر، بررسی تأثیر اصل استقلال اعتبار اسنادی بر نحوه دادرسی و ایفای تعهدات طرفین است.

مواد و روش‌ها: مقاله حاضر، توصیفی-تحلیلی است. هم‌چنین، این پژوهش با هدف کاربردی و به‌صورت مطالعات اسنادی و کتاب‌خانه‌ای به بررسی اسناد و قوانین داخلی و بین‌المللی در رابطه با اصل استقلال اعتبار اسنادی پرداخته است.

ملاحظات اخلاقی: در این مقاله، اصالت متون، صداقت و امانت‌داری رعایت شده است.

یافته‌ها: بررسی‌ها نشان می‌دهد با وجود شناسایی اصل استقلال اعتبار اسنادی بر روند دادرسی، گاهاً دادگاه‌ها برحسب لزوم، اقدامات احتیاطی از قبیل ورود ثالث، جلب ثالث، تأمین خواسته و صدور دستور موقت اتخاذ می‌کنند که سبب محدود شدن گستره اصل استقلال اعتبار اسنادی می‌شود.

نتیجه: نتایج نشان داد که در اقدامات احتیاطی، مقررات قانونی که صراحتاً بر آن‌ها دلالت نماید وجود ندارد و می‌توان به‌صورت غیر مستقیم با استناد به مقررات قانون آئین دادرسی مدنی، قائل به پذیرش آن‌ها در حقوق ایران شد.

اطلاعات مقاله

نوع مقاله: پژوهشی

صفحات: ۹۹۳-۱۰۰۸

سابقه مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۴/۰۴

تاریخ اصلاح: ۱۴۰۱/۰۶/۱۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۸/۰۳

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۱۲/۱۷

واژگان کلیدی:

اصل استقلال، تأمین خواسته، روابط تجاری، اعتبار اسنادی، دادرسی، ایران.

نویسنده مسئول:

سیامک قیاسی سررکی

آدرس پستی:

ایران، قم، پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی (ص)، گروه حقوق.

کد ارکید:

۰۰۰۰۰۰۰۰۱۶۴۴۴۹۱۷۱

تلفن:

۰۹۳۰۴۶۵۲۳۸۵

پست الکترونیک:

Sqiasi52@miu.ac.ir

۱. مقدمه

حقوقی و قضایی قرار دهد. بر این اساس، سؤال اصلی تحقیق آن است که با تکیه بر اصل استقلال اعتبارات اسنادی و جهت تأمین مصالح بنیادین که این اصل را تضمین می‌کند، تأثیر اصل استقلال اعتبارات اسنادی بر نحوه دادرسی به چه صورت است و این میزان تأثیرگذاری تا به کجاست؟ به منظور بررسی سؤال مورد اشاره، ابتدا ماهیت حقوقی اعتبار اسنادی و سپس جایگاه اعتبارات اسنادی در حقوق ایران بررسی شده و در ادامه از تأثیر اصل استقلال اعتبار اسنادی بر نحوه دادرسی بحث شده است.

۲. مواد و روش‌ها

مقاله حاضر، توصیفی-تحلیلی است. همچنین، این پژوهش با هدف کاربردی و بصورت مطالعات اسنادی و کتابخانه‌ای به بررسی اسناد و قوانین داخلی و بین‌المللی در رابطه با اصل استقلال اعتبار اسنادی پرداخته است.

۳. ملاحظات اخلاقی

در این مقاله، اصالت متون، صداقت و امانت‌داری رعایت شده است.

۴. یافته‌ها

بررسی‌ها نشان می‌دهد که با وجود شناسایی اصل استقلال اعتبار اسنادی بر روند دادرسی، گاه‌ا دادگاه‌ها برحسب لزوم، اقدامات احتیاطی از قبیل

از اصول مهم اعتبارات اسنادی، اصل استقلال است که بر اساس آن، بانک در برابر ارائه‌دهنده اسناد جهت دریافت پول نمی‌تواند به ایرادات ناشی از تعهد پایه مبنی بر عدم پرداخت وجه استناد نماید؛ زیرا استقلال مقتضی این است که اعتبار اسنادی کاملاً متمایز از معاملات و تعهدات پایه است و گشاینده اعتبار مکلف است تعهدی را که در برابر ذی‌نفع دارد، اجرا نماید، فارغ از دعاوی و اختلافات ناشی از تعهد پایه. بنابراین، هدف از شناسایی اصل استقلال اعتبار اسنادی، تضمین پرداخت ثمن از سوی مشتری نسبت به فروشنده و بایع است؛ به گونه‌ای که پرداخت اعتبارنامه مساوی و معادل موجودی نقد تلقی گردد. به همین جهت امروزه به دلیل امنیت و اطمینانی که اعتبار اسنادی ایفا می‌نماید، تجار در روابط تجارت بین‌المللی از آن استفاده می‌نمایند. با وجود اینکه اصل استقلال، نقش مهمی بر عملکرد اعتبار اسنادی می‌گذارد؛ اما گاهی قانون‌گذار گستره و دامنه اصل استقلال را گسترده نموده و این موارد عبارت‌اند از: دستور موقت، تأمین خواسته و ورود ثالث و جلب ثالث. علاوه بر موارد ذکر شده، موارد دیگری نیز هستند که بر نحوه دادرسی تأثیر می‌گذارند و آن‌ها عبارت‌اند از عناصر تقلب، عدم مشروعیت و نظریه بطلان. هرگاه قضات با عناصر مذکور در اعتبارات اسنادی مواجه گردند، اصل استقلال را کنار نهاده و قرارداد را باطل اعلام نموده و مانع جاری شدن اصل استقلال اعتبارات اسنادی خواهند شد. البته دادگاه در فرض تحقق موارد فوق می‌تواند از مکانیسم پرداخت جلوگیری نماید. لذا پژوهش حاضر سعی دارد جایگاه اصل استقلال در اعتبارات اسنادی و تأثیر آن بر نحوه دادرسی را مورد بررسی و تحلیل

ورود ثالث، جلب ثالث، تأمین خواسته و صدور دستور موقت اتخاذ می‌کنند که سبب محدود شدن گستره اصل استقلال اعتبار اسنادی می‌گردد. در حقوق ایران، در خصوص نهادهای آئین دادرسی ناظر بر اقدامات احتیاطی، مقرراتی وجود ندارد و قضات در مواجهه با این موضوع، در مقام دعوا، جز مبنای قرارداد قانون آئین دادرسی مدنی وجود ندارد. هرچند استناد قضات به مقررات آئین دادرسی منعی ندارد؛ اما بهتر است قانون‌گذار مقررات ویژه ناظر بر این موضوع وضع نماید.

۵. بحث

اصل استقلال اعتبار اسنادی یکی از مهم‌ترین مباحث در حوزه روابط تجاری بین‌المللی می‌باشد؛ چراکه اصل استقلال اعتبار اسنادی تضمین‌کننده سرعت، اطمینان و امنیت در حوزه تجاری می‌باشد. به این دلیل که بانک در اعمال اعتبار اسنادی به تعهد و معامله پایه بی‌اعتنا است و به آن توجهی نمی‌نماید. به بیان دیگر، اصل استقلال اعتباری اسنادی گویای این است که این سند مصون از ایرادات پایه است و پرداخت وجه اعتبار از سوی بانک به متقاضی منوط به صحت و عدم صحت معامله و یا تعهد پایه نیست. اصل استقلال اعتبار اسنادی مرکب از دو کلمه اصل استقلال و اعتبار اسنادی می‌باشد. در ادبیات انگلیسی از اصل استقلال به *Autonomy* یاد می‌شود که به مفهوم خودگردان و خود مدیریت است و ریشه یونانی دارد که به مفهوم مستقل می‌باشد (دولان، ۲۰۰۴، ۲۷). مراد از اصل استقلال ضمانت‌نامه از تعهد پایه بدین مفهوم می‌باشد که حامی یا ضامن، تعهد، شرط یا ضمان جدیدی را بر

عهده خویش گرفته و ملزم به پرداخت نمودن دین مدیون اصلی نمی‌باشد. ایشان بر اساس ضمان یا تعهدی که کرده‌اند و در لحظه یا به محض درخواست ذی‌نفع ضمانت و یا به هر قسم و صورت و کیفیتی که قرارداد ضمانت تعیین کرده باشد، مسئول و متعهد به پرداخت مبلغ مندرج در ضمانت‌نامه است. بدین مفهوم که تعهد مندرج در ضمانت‌نامه مستقل و مجزا از اعتبار و ایفای تعهداتی است که پایه و موجب صدور ضمانت‌نامه بوده است. بنابراین، مقصود از اصل استقلال این است که اعتبارات اسنادی از تعهد پایه، مستقل و مجزاست. در واقع قرارداد اعتبارات اسنادی رهایی بخشی خریدار و فروشنده از تعهد پایه است (یانگ؛ بوکلی، ۱۳۸۵، ۳۳۸). اما در خصوص مفهوم اعتبار اسنادی باید نمود که در هر قرارداد و معامله‌ای، منافع بایع و مشتری در برابر هم قرار می‌گیرد (هارفیلد، ۱۹۷۴، ۱۶). در حوزه تجارت بین‌المللی، این مسئله بیشتر این‌طور نمایان می‌شود که مشتری می‌خواهد تا پیش از دریافت کالا یا مبیع از پرداخت وجه امتناع ورزد و در برابر، بایع نیز تمایلی ندارد تا پیش از دریافت وجه به تسلیم کالا اقدام نماید. بدین ترتیب هرگاه مکانیزم مناسب در این خصوص مقرر نگردد، داد و ستدهای تجاری بین‌المللی آسیب خواهد دید و نظام تجاری و معاملات بین‌المللی مختل خواهد شد. بدین جهت برای جلوگیری از چنین پیشامدهایی، بانک به‌مثابه واسطه جهت تضمین تسلیم کالا و ثمن به طرفین معامله عمل می‌نماید. بنابراین، در داد و ستدهای بین‌المللی، مشتری از بانک گشاینده تقاضا می‌نماید اعتباری را به نفع بایع گشایش نماید تا بایع در سررسید معین، با ارائه مدارک مشخص در اعتبارنامه، حداکثر تا مبلغ مندرج در اعتبار را دریافت نماید. لذا در تعریف اعتبار

اعتبار تعهد می‌کند. مقصود اینکه در طی این روال و مراحل، دو عنصر یا عامل، توافق اراده‌ها و تعهدات حقوقی که عوامل پایه‌ای و بنیادین هر قراردادی می‌باشند، آشکار و ظاهر می‌گردند (یاوری، ۱۳۸۳، ۱۴۶).

لذا، سرمنشأ تعهدات، اراده دو طرف می‌باشد که هم حائز آثار حقوقی بوده و هم از جهت اجرایی حاوی ضمانت اجرای حقوقی می‌باشد. از طرف دیگر میبایست مطلع بود که اعتبار اسنادی به این بخش و مرحله محدود نمی‌گردد، و چه بسا ابتدای طریق است و زمانی آثار آن ظاهر می‌گردد که گشایش اعتبار به ذینفع ابلاغ، و وی از آن آگاه شود (محبی، ۱۳۸۴، ۴۳). بدین جهت، امکان دارد ذی‌نفع اعتبار یا فروشنده یا بایع ضمن انعقاد قرارداد موافقت کنند که اعتبار اسناد به تأیید و تصدیق بانک که در کشور محل اقامت دائمی یا محل تجارت فروشنده می‌باشد، برسد، در این صورت، قبل از آن که اعتبار به شخص ذی‌نفع پیام‌رسانی و ابلاغ گردد، بانک دیگری که بانک تأییدکننده خواهد بود، به حلقه یا دایره متعاهدین یا هم‌پیمانان وارد خواهد شد. که در نتیجه آن، اعتبار اسنادی از یک پیمان و قرارداد دو طرفه به یک پیمان و قرارداد سه طرفه مبدل خواهد شد و در حالتیکه از خدمات (فعالیت‌های) بانک‌های واسطه بهره‌مند شود، آن‌ها نیز وارد این چرخه و سیستم خواهند شد (نوری، ۱۳۸۳، ۹). در هر حال، اعتبار اسنادی، گونهای از روش پرداخت (به‌خصوص با به-کارگیری سندی تحت نام برات) می‌باشد و در معاملات و خرید و فروش میان کشورهای گوناگون، به گونهای که فروشنده از دریافت وجه و خریدار از وصول کالا مطمئن گردد، استفاده می‌شود. اما به صورت ترکیبی می‌توان اینگونه بیان نمود که، مراد از

اسنادی می‌توان این‌گونه بیان نمود: اعتباری می‌باشد که از سوی یک بانک صادر شده و به موجب آن، بانک در ازای اسناد لازم از سوی ذینفع اعتبار، در یک زمان معین مکلف به پرداخت است (مافی و دیگران، ۱۳۹۴، ۳۰۴). هم‌چنین، اعتبار اسنادی نوعی روش پرداخت (به‌ویژه با به‌کارگیری اسنادی به‌مثابه برات) در معاملات بین‌المللی می‌باشد؛ به صورتی که فروشنده از دریافت وجه و خریدار از دریافت کالا اطمینان یابد (لنگریچ، ۱۳۸۷، ۳۲). مراد از اعتبار اسنادی عبارت است از: توافق چند جانبه‌ای که تعهدات و مسئولیت‌های ویژه‌ای برای هر یک از طرفین آن به بار می‌آورد (کاشانی، ۱۳۸۷، ۱۲۴). بنابراین، آنچه از این اوصاف استفاده می‌شود آن است که، مبنای اعتبار اسنادی توافق و تراضی برای ایجاد یک یا چند تعهد و التزام است که بر اساس آن، خریدار از بانک گشاینده تقاضای افتتاح اعتبار اسنادی می‌نماید و با قبول درخواست وی توسط بانک، تعهدی پدید می‌آید. طبیعی است که هر تعهدی، آثاری را به وجود می‌آورد و طرفین را به ایفای مفاد آن ملزم و متعهد به انجام تکالیف ناشی از قرارداد می‌نماید (کاشانی، ۱۳۸۷، ۵۶). بدین معنی که، مشتری در ضمن درخواست گشایش یا افتتاح اعتبار، خویش را ملزم و متعهد و موظف می‌کند که مطابق سازش و موافقت و تراضی حاصل شده با بانک، در رابطه با پرداخت وجه یا مبلغ اعتبار و درصد کارمزد و بقیه مخارج و هزینه‌ها و مصارفی که بانک اعلام و اظهار کند، اقدام مقتضی نماید. مؤسسه یا بانک نیز با پذیرفتن این تقاضا یا درخواست، اقدام به بازگشایی یا افتتاح اعتبار واریز یا پرداخت مبلغ به فروشنده مطابق با شرایط و الزامات اعتبار، در برابر نشان دادن و ارائه اسناد و مدارک معین شده در برگه

وکالت نمی‌توانند به‌عنوان ماهیت حقوقی اعتبارات اسنادی مورد پذیرش واقع شود. چراکه با توسل به قراردادهای مذکور، نمی‌توان از حقوق دارنده سند به نحو احسن حمایت کرد و از این‌رو، برای جلب اعتماد سرمایه‌گذار و فروشنندگان مواد اولیه و وسایل مورد نیاز واحدهای تولیدی، صنعتی و خدماتی، نیاز به پیش‌بینی خصوصیات و ویژگی‌های جدید بود که به‌عنوان ماهیت حقوقی مورد پذیرش قرار گیرند و بر همین اساس مقررات مربوطه را پذیرفتند (غمامی، ۱۳۸۹، ۲۴). حقوق مبادله‌ای به‌دلیل دارا بودن خصوصیتی، ماهیت حقوقی برات را تشکیل داد که محتوای آن عبارت‌اند از: تضامین امضاکنندگان، تجاری بودن سند، غیر قابل تمدید بودن سررسید سند، اصل استقلال امضا و تعهد هر امضاکننده برای پرداخت مبلغ برات، مجرد بودن واصل و عدم توجه ایرادات (مانند فسخ، بطلان، نامشروع بودن جهت معامله و عیوب رضا). این ویژگی‌ها در مواد مختلف کنوانسیون ژنو تصریح شده است و دارنده سند می‌تواند با اعتماد کامل، وجه آن را از مدیون دریافت نماید و اجرای آن از امتیازات قابل توجهی (مثل اعلام ورشکستگی) یا توقیف اموال مدیون، بدون تودیع احتمالی بهره‌مند گردد. با این بیان باید اذعان نمود که نظریه ماهیت حقوقی اسناد تجاری در اعتبارات اسنادی لحاظ شده است (علیزاده، ۱۳۸۶، ۶۰). حال، این پرسش مطرح می‌شود که آیا تعهد در اعتبارات اسنادی عقد است یا ایقاع؟ ممکن است گفته شود که اراده متقاضی اعتبار، جهت گشایش اعتبار در بانک، کافی بوده و این عمل یک جانبه برای بانک ایجاد تعهد نموده است. در صورتی که برای گشایش اعتبار، افزون‌بر توافق مشتری، قبولی بانک نیز مورد نیاز می‌باشد و در حقیقت ایجاب و قبول باید صورت

اصل استقلال اعتبار اسنادی این است که قرارداد گشایش اعتبار اسنادی، از تعهد پایه که در حقیقت اعتبار برای پرداخت وجه آن گشایش گردیده، مجزا و مستقل بوده و ایرادات و اشکالات ناشی از تعهد قرارداد پایه، به قرارداد اعتباری اسنادی تسری پیدا نخواهد کرد. این ویژگی موجب می‌شود که حتی در فرض بطلان تعهد پایه، ذی‌نفع بتواند وجه اعتبار را مطالبه نماید و بانک نیز ملزم است با ارائه مدارک و تطبیق آن با اعتبارنامه مبلغ اعتباری را پرداخت نماید؛ اعم از اینکه کالای ارائه‌شده بر اساس قرارداد باشد یا نباشد (علمی یزدی، ۱۳۸۶، ۴۵). زیرا ملاک و ضابطه تنها مطابقت ظاهری مدارک و اسناد می‌باشد. بدین روی، بانک پس از ورود به چرخه اعتبارات اسنادی، صرفاً با یک موضوع سر و کار دارد که مدارکی که توسط فروشنده تسلیم شده، با مدارک که در دستور مشتری در متن اعتبارنامه مشخص می‌گردد آیا تطابق دارد یا خیر (اشمیتوف، ۱۳۹۰، ۶۱۸). در نتیجه بانک به محض تطابق ظاهری، اقدام به پرداخت وجه اعتبار می‌کند و به ایرادهای ناشی از تعهد پایه، توجهی نمی‌نماید.

۵-۱. ماهیت حقوقی اعتبار اسنادی

به‌منظور بررسی ماهیت حقوقی اعتبارات اسنادی، نیازمند بررسی اجمالی ماهیت حقوقی اسناد تجاری، مانند برات و سفته و بیان وجوه اشتراک و افتراق آن‌ها با اعتبارات اسنادی، ضروری می‌نماید. در زمان تنظیم کنوانسیون ژنو در ۷ ژوئن ۱۹۳۰ راجع به قانون متحدالشکل تجاری برات و سفته، دکتترین حقوقی به این نتیجه رسیدند که قراردادهای مدنی مثل انتقال طلب، تبدیل تعهد نمایندگی، حواله و

تصریح نموده است و به‌طور کلی نتیجه می‌شود که اعتبارات اسنادی دارای ماهیت حقوقی مستقل از روابط متقاضی اعتبار و بانک گشاینده اعتبار و روابط متقاضی با ذینفع می‌باشد. چرا که پس از ابلاغ اعتبار به ذینفع، بانک گشاینده اعتبار به‌طور مستقل در برابر شخص مزبور متعهد به پرداخت مبلغ مندرج در اعتبارنامه به شرط اجرای مفاد آن توسط فروشنده می‌باشد. این امر از خصوصیات منحصر به فرد اعتبار اسنادی بوده که موجب انفکاک آن از قراردادهای مدنی می‌شود (علیزاده، ۱۳۸۶، ۲۶).

۵-۲. جایگاه اصل استقلال در اعتبارات اسنادی

اصل استقلال در اعتبارات اسنادی، در واقع هسته اصلی و مرکزی اعتبارات بانکی است و به این مفهوم است که بایع و به‌طور کلی ذینفع، با رعایت شرایط اعتبار و ارائه اسناد لازم، وجه اعتبار را دریافت می‌کند بدون اینکه به رابطه قراردادی میان خریدار یا فروشنده که به تعهد پایه هم تعبیر می‌شود توجهی گردد و یا ایرادهای موجود در آن، در تعهد بانک تأثیر گذارد (شهبازی‌نیا، ۱۳۸۳، ۲۰۵). در واقع مراد و مقصود از اصل استقلال به مفهوم نفی هر گونه وابستگی تعهد پایه یا بنیادین با تعهد بانک می‌باشد که گونه‌ای از قاعده بی‌توجهی به ایرادات و اشکالات در اسناد تجاری است. از این جهت، می‌بایست متصور بود که تعهدات بانک به حالت یک تعهد مجزا، منفک و اصلی درآمد، به‌گونه‌ای که حتی در ضمانت‌نامه‌های بانکی و اعتبارات اسنادی تضمینی نیز که به نحوی ضمانتی برای تعهد است و رابطه و تعلق و پیوستگی‌های فراوانی با تعهد پایه دارد،

گیرد؛ اما وقتی اعتبارنامه صادر شد و به ذینفع ابلاغ گردید، برگ سند اعتبار، واجد ماهیت حقوقی مستقل از روابط فی‌مابین مشتری و بانک می‌شود؛ بدین مفهوم که قرارداد اعتبار اسنادی، قطع نظر از توافق اولیه بین مشتری و بانک موجودیت مستقلی پیدا کرده و به حیات خود ادامه می‌دهد. به همین علت ماده ۴ مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP600) مقرر می‌دارد: اعتبار ذاتاً بنا به ماهیت خود و جدا از عقد بیع یا سایر معاملاتی که مبنای گشایش اعتبار واقع می‌شود، می‌باشد و این عقود به هیچ وجه ارتباطی به بانک‌ها نداشته یا آن‌ها را متعهد نمی‌سازد ولو این که هر گونه اشاره‌ای در اعتبارنامه به آن‌ها شده باشد. بنابراین، تعهد بانک نسبت به قبول، پرداخت، معامله یا هر تعهد دیگر در اعتبار، موجبات ادعا یا دفاع درخواست کننده‌ی اعتبار در رابطه او با بانک یا ذینفع را فراهم نمی‌سازد. پرسش دیگری که در این مورد مطرح می‌گردد این است که آیا اعتبار اسنادی عقد لازم است یا جایز؟ ماده مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (USP500) بیان می‌دارد: اعتبار اسنادی قابل برگشت، ممکن است به‌وسیله بانک گشاینده اعتبار در هر زمان بدون اخطار قبلی به ذینفع اصلاح و یا فسخ گردد. در ابتدای امر چنین تصور می‌شد که قرارداد اعتبار اسنادی عقد جایز می‌باشد (م ۱۸۶ قانون مدنی)؛ اما ماده ۹ مقررات مربوطه در اعتبار غیرقابل برگشت تعهد بانک گشاینده اعتبار در مقابل ذینفع قطعی تلقی می‌شد. از سویی بر اساس ماده ۶ چنانچه کلمه «قابل برگشت بودن» در سند اعتباری قید نمی‌شد، سند مزبور غیر قابل برگشت تلقی می‌گردید و نتیجه این می‌شد که قرارداد اعتباری عقد لازم است. در این میان ماده ۳ بر عقد لازم

برخوردار است، چراکه در نتیجه این اصل، وظیفه بانک صرفاً به کنترل و مطابقت اسناد با مفاد اعتبارنامه محدود می‌شود و با توجه به ماهیت اسنادی شروط پرداخت، ایفای وظیفه مذکور بسیار آسان خواهد بود. از این رو اصل استقلال، یکی از اصول بنیادین حاکم بر اعتبارات اسنادی به‌شمار می‌رود (شهبازی نیا، ۱۳۸۲، ۶).

۵-۳. جایگاه و مبنای نظریه استقلال در حقوق ایران

در این قسمت به بررسی جایگاه و مبنای نظریه استقلال در حقوق ایران پرداخته می‌شود.

۵-۳-۱. جایگاه نظریه استقلال در حقوق ایران

در خصوص این که جایگاه نظریه استقلال اعتباری در حقوق ایران چگونه است، نظریات مختلفی مطرح شده است. به‌طور کلی می‌توان این نظریات را در دو گروه دسته‌بندی نمود: برخی موافق با اصل استقلال اعتباری است و برخی مخالف آن می‌باشند.

۵-۳-۱-۱. مخالفان اصل استقلال

مخالفان اصل استقلال اعتبارات اسنادی بر این باورند که اصل استقلال اعتبارات اسنادی در واقع اماره‌ای و نشانه‌ای است بر درستی و صحیح بودن خواست و دعوی ذی‌نفع به ذی‌حق و دارای حق بودن ایشان در درخواست وجه تفسیر و تلقی گردیده است. به این صورت که این قاعده وضعیت مدعی و منکر را دچار تغییر و تحول می‌کند (جعفری لنگرودی، ۱۳۸۲، ۲۳). بنابراین، از منظر اصل استقلال اعتبارات اسنادی، بار

مستقل و خودمختار عمل می‌کند (آشوری، ۱۳۸۳، ۱۴۱). از این جهت، ضمان و التزام و تعهدات بانک از حالت فرعی و تبعی بیرون شده و به‌صورت تماماً غیروابسته و مستقل و با موضوعیت جداگانه تحت نام علت تعهد در اعتبارات مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد. بر پایه این قاعده، بانک از دخول به تعهد پایه و ایرادات مطروحه نسبت به آن منع شده و صرف مطابقت اسناد ارائه‌شده با شرایط اعتبارنامه، پرداخت لازم‌الرعايه می‌گردد (اخلاقی، ۱۳۹۹، ۲۵). اثبات تخلف و یا اجرای ناقص عقد، دلیلی برای رفع مسئولیت بانک نخواهد شد. حتی برخی بر این باورند که حتی نه انفساخ، نه بطلان و نه عقیم شدن معامله پایه، تأثیری در حقوق ذی‌نفع نسبت به دریافت وجه اعتبار در برابر ارائه اسناد نخواهد داشت. چراکه تعهد مذکور از نوع تعهد مستقل است و وجود یا عدمش، وابسته به تعهد و قرارداد دیگری نیست. از این جهت شروط تعهد پایه تأثیری بر آن نمی‌گذارد (شهبازی نیا، ۱۳۸۳، ۲۰۵). در نظام حقوقی غرب، نسبت به اصل استقلال اعتبارات اسنادی تأکید بسیار زیادی شده است و بانک‌ها و دادگاه‌ها در ورود به اختلافات ناشی از تعهد پایه منع شده‌اند و قاعده تقلب را تنها به‌مثابه یک استثنا بر این اصل می‌دانند. لذا بانک در مورد اجرای شایسته ذی‌نفع به قضاوت نمی‌پردازد و فقط هنگامی از پرداخت نمودن خودداری خواهد کرد که اسناد ارائه‌شده با اسباب و شرایط اعتبار، منطبق نباشند (یانگ؛ بوکلی، ۱۳۸۵، ۳۹). در حقیقت یکی از مشخصه‌های مهم اعتبار اسنادی در عالم حقوق، استقلال آن از قرارداد پایه منعقد بین متقاضی و ذینفع است، که با عنوان اصل استقلال اعتبار اسنادی از آن یاد می‌شود (صفری، ۱۳۹۲، ۴۱). اصل استقلال، بیش از همه برای بانک‌های گشایشگر از جذابیت

حقوقی از خود تلاشی نشان داده‌اند؛ ولی تا شناسایی این اصول در مراجع قضایی که عمدتاً با قوانین داخلی و سنتی سروکار دارند و با موازین و اصول حقوق تجارت بین‌المللی تا حدی بیگانه هستند، راه بسیار می‌باشد.

۵-۳-۱-۲. موافقان نظریه اصل استقلال

اعتبارات اسنادی در سطح فراملی ایجاد شده است و بر حسب نیازهای تجارت بین‌الملل رشد و توسعه پیدا کرده‌اند و دائم در حال پذیرش تغییرات جدید هستند و این از خصوصیت رشته‌ای مانند حقوق تجارت بین‌الملل است که قواعد آن بسیار انعطاف‌پذیر و در حال تغییر و مرتبط با عرف بین‌المللی باشد. لذا این شاخه از حقوق با حقوق داخلی ایران کمی متفاوت است. به‌طوری که یک حقوقدان در نگرش و تحلیل موضوعات داخلی در این رشته می‌بایست کمی متفاوت عمل کند و بعد وسیع‌تری از خود نشان دهد و همواره قوانین، اصول و عرف بین‌المللی و فراملی را مد نظر قرار دهد و با استمداد از چنین منابعی اقدام به نظریه‌پردازی نماید. به نظر می‌رسد اختلاف دیدگاه میان حقوق‌دانان داخلی نشأت گرفته از همین مطلب است که دسته‌ای با همین نگرشی تقریباً داخلی به این نهاد فراملی می‌نگرند که به تبع، دیدگاه آن‌ها با دیدگاه‌های دیگر حقوق‌دانان جهانی کمی متفاوت می‌باشد و عده‌ای دیگر با دیدی بازتر و با در نظر گرفتن اصول دکترین غربی سعی در پردازش موضوع دارند (افتاده، ۱۳۸۰، ۴۹). یکی از حقوق‌دانان پس از تجزیه و تحلیل چپستی و جوهره فنی و حقوقی ضمانت‌نامه‌ها و ارتباط طرفین با همدیگر، این‌گونه سخن رانده است

اثبات دعوا صرفاً از دوش ذی‌حق برداشته می‌شود که فلسفه وجودی اصل استقلال هم است؛ زیرا مخاطره ریسک تحصیل حکم را دعاوی بین‌المللی کم کرده و ذی‌حق و صاحب حق، تنها با ارائه اسناد، شایسته و سزاوار مطالبه وجه می‌گردد. برخی بر این باورند که اصل استقلال اعتبارات اسنادی در ضمانت‌نامه‌ها مطلق نیست (علیزاده، ۱۳۸۶، ۲۹). لذا به یاری اصول و قوانین در رابطه با ضمان در قانون مدنی، تمام اشکالات و دفاعیات منبعت از قرارداد پایه را قابل استناد محسوب کرده است (علیزاده، ۱۳۸۶، ۳۲). هرچند ضمانت‌نامه عقدی غیر وابسته و مستقل و مجزا از قرارداد پایه و اصلی به حساب می‌آید؛ ولی می‌بایست مد نظر داشت که بر اساس عقد دیگری می‌باشد که در واقع، همان قرارداد پایه و اصلی منعقد شده میان مضمون‌عنه و مضمون‌له می‌باشد لذا، در صورتیکه محتوا و مضمون قرارداد به صورتی اجرا و عملیاتی گردیده باشد که موردی جهت مطالبه و درخواست وجه باقی نمانده نباشد، درخواست مطالبه ضمانت‌نامه خلاف حق می‌باشد. در حال حاضر ده‌ها دعوی علیه بانک‌ها شرکت‌ها و مؤسسات ایران در دادگاه‌های بین‌المللی و محاکم خارجی در رابطه با منع پرداخت و یا ابطال ضمانت‌نامه به جهت عدم اجرای کامل تعهد، تقلب و سوءاستفاده از حق، مطرح و در جریان رسیدگی است (دمرچیلی، ۱۳۸۱، ۶۹). با دقت در نظرات ارائه‌شده می‌توان متوجه شد که اصل استقلال اعتبارات اسنادی در اعتبارات اسنادی در حقوق ایران محجور و ناشناخته می‌باشد به‌طوری که می‌توان گفت که این اصل در حد یک نظریه در حقوق داخلی قابل بحث است و اگرچه در کنار این مخالفت‌ها برخی از حقوق‌دانان از وجود این اصل دفاع کرده‌اند و در جهت شناسایی آن به جامعه

دادگاه‌ها از این امکان برخوردار شوند که قبا از پرداخت ضمانت‌نامه با ورود به اختلافات و اشکالات و روابط قراردادی مانع از پرداخت آن گردند، قطعاً این سند، کاربرد و ارزش ذاتی خود را از دست خواهد داد (صادقی، ۱۳۹۰، ۳۹).

۵-۳-۲. مبنای اصل استقلال اعتبارات اسنادی در حقوق ایران

در خصوص پذیرش و عدم پذیرش مبنای اصل استقلال اعتبارات اسنادی در حقوق ایران، نظریات مختلف وجود دارد که آیا می‌توان قائل به پذیرش استقلال اعتبارات اسنادی در حقوق ایران شد یا خیر؟ هر یک از حقوق‌دانان با توجه به مبانی فکری و حقوقی که دارند، سعی نموده‌اند در خصوص پذیرش اصل استقلال در اعتبارات اسنادی در حقوق ایران توجهی بنمایند. برخی با نظریه انتقال طلب، برخی با حواله، برخی با نمایندگی و..... استدلال نموده‌اند. در ماده ۴ یو. سی. پی. مقرر شده است که: اعتبارات بنا به ماهیت‌شان مستقل از قرارداد پایه است. اهمیت این بحث در حقوق داخلی ایران بسیار است چرا که اعتبارات در حقوق کشور ایران از موضع و موقعیت قانونی برخوردار نمی‌باشد؛ بلکه موقعیت قراردادی دارد که طرفین به‌عنوان شروط ضمن عقد بر قرارداد خود حاکم می‌نمایند. برخلاف بحث مبنای اصل استقلال اعتبارات اسنادی در اسناد تجاری که برخی از حقوق‌دانان با کنار گذاشتن نظرات ارائه‌شده در قالب‌های سنتی در توجیه مبنای آن به موقعیت قانونی (م ۲۴۱ ق.ت) و ناشی از اراده قانون‌گذار تأکید می‌کنند (کاتوزیان، ۱۳۷۰، ۹۸) در بحث اعتبارات چنین امکانی وجود ندارد. لذا انتساب این نظریه به ماهیت حقوقی خود اعتبارات، کمک شایانی به

که: ضمانت‌نامه‌ها با نهادها و بنیادهای سنتی و قدیمی همچون عقد ضمان تفاوت دارد و عرصه استقلال از تعهد پایه دارد و قاعده استقلال اعتبارات اسنادی نیز منبعث از همین مسئله می‌باشد که ایرادات و اشکالات حاضر در قرارداد پایه، در رابطه با ضمانت قابلیت تسری ندارد. هم‌چنین در جایی دیگر این‌گونه بیان کرده‌اند که: قاعده استقلال اعتبارات اسنادی حاوی این معنا و مفهوم می‌باشد که ذیحق یا صاحب حق، باید با رجوع به شروط و محتوای اعتبار معین گردد و نه قرارداد پایه و بانک از این امکان برخوردار نیست که در برابر ذی‌حق یا صاحب حق، بر ایرادات و اشکالات قرارداد پایه رجوع و استناد نماید و از آثار و نشانه‌های این قاعده، ماهیت و ذات اسنادی بودن آن می‌باشد، به این مفهوم که شروط پرداخت باید فقط ارائه اسناد باشد و این امکان وجود ندارد که بانک را موظف نمود شایستگی و لیاقت یا عدم شایستگی و لیاقت ذی‌حق یا صاحب حق را بررسی نماید (لنگریچ، ۱۳۸۷، ۱۴). هم‌چنین، با نظر به اینکه بانک می‌بایست ضمانت‌نامه را با نخستین درخواست و تقاضا پرداخت نماید. لذا در این حالت از این امکان برخوردار نیست به دلایل و عواملی که از قرارداد پایه نشئت می‌گیرد، از پرداخت ضمانت‌نامه امتناع نماید. لذا ایرادات و اشکالاتی همچون بطلان قرارداد پایه، فسخ قرارداد پایه و یا اجرای آن به صورت تمام و کمال از جانب پیمانکار و هم‌چنین، داعیه تهاجر و انتقال طلب از جانب بانک صادرکننده، قابل استناد نخواهد بود. در نتیجه، این تفکیک و مجزا نمودن و استقلال در راستای بهینه‌تر شدن و کارآمدسازی این ابزار بازرگانی صورت می‌گیرد؛ زیرا در صورتی که بانک از این امکان برخوردار شود که خود را گرفتار و دچار روابط قراردادی کند و یا

گشاینده اعتبار ملزم است در صورت مراجعه ذی‌نفع و تطابق ظاهری اسناد ارائه شده تعهد خود یعنی همان پرداخت وجوه اعتبار اسنادی را نسبت به ذی‌نفع ایفا نماید مگر در مورد استثنا تلقب که موجب می‌شود قرارداد پایه نیز مورد بررسی قرار بگیرد. مثلاً در دعوایی که ذی‌نفع به طرفیت بانک گشاینده با موضوع امتناع ناروا از پرداخت با استناد به قرارداد اعتبار اسنادی مطرح می‌نماید، شاید بانک در دفاعیات خود بخواهد به فرض بروز تخلف که مستوجب حق فسخ برای متقاضی است استناد و متعاقب آن متقاضی را به دادرسی جلب نماید؛ اما اصل استقلال ایجاب می‌کند که نام‌برده هیچ ارتباطی به این دعوا نداشته و امکان دعوت وی به این دادرسی مسدود باشد و ورود و جلب متقاضی نیز نتیجه‌ای اطلاع دادرسی نداشته باشد. این دقیقاً مزیت بزرگ اصل استقلال است که با جلوگیری از ورود یا جلب متقاضی که حقاً در اعتبار اسنادی فی‌مابین بانک گشاینده و ذی‌نفع یک ثالث محسوب می‌شود، موجب دادرسی در غیاب وی می‌شود.

اما این موضوع همان‌طور که انتظار می‌رود با استثنای خود کنار می‌رود و در فرض بروز تقلب در معامله پایه بانک در مقام دفاع متقاضی را جلب نماید و جهت حاکم شدن در دعوی مطروحه با دو دعوی ضمن یک دادرسی رسیدگی شود (نیاسری، ۱۳۹۹، ج ۲، ۸۲)؛ در این فرض دیگر اصل استقلال جاری نیست که با مانعی روبه‌رو باشد و دیوار استقلال فرو ریخته است و دادرسی رسیدگی کننده مجاز است در رسیدگی نسبت به قرارداد پایه نیز بررسی داشته باشد.

شناسایی این اصل در حقوق داخلی می‌نماید؛ اما راجع به ماهیت حقوقی اعتبارات از آنجا که این مکانیزم حقوقی تا اندازه‌ای شبیه به بروات می‌باشد حتی برخی آن را شکل تکامل یافته برات می‌دانند که وجود اصل استقلال اعتبارات اسنادی که عدم توجه ایرادات نیز خوانده می‌شود از جمله این شباهت‌ها است (مسعودی، ۱۳۸۳، ۷۶).

۴-۵. استقلال اعتبارات اسنادی در آئین دادرسی

قرارداد اعتبار اسنادی یک مجموعه است که طرف‌های متعدد داشته، این تعدد اطراف که مجموعاً منجر قرارداد اعتبار اسنادی می‌شود احتمال طرح دعاوی گوناگون میان طرف‌های روابط حقوقی مختلف را افزایش می‌دهد و امکان دخیل شدن طرف‌های متعهد وجود دارد. لذا چهار نهاد در آئین دادرسی است که در این قسمت بررسی می‌گردد و خواهیم دید چگونه اصل استقلال مانع به‌کارگیری بخشی از آنها می‌شود و عبارت‌اند از: ۱- ورود ثالث ۲- جلب ثالث ۳- تأمین خواسته ۴- دستور موقت.

ورود و جلب ثالث: دعاوی چند جانبه مثل ورود ثالث و جلب ثالث موجب می‌شود کلیه دعاوی بین طرفین در یک دعوی واحد مورد بررسی قرار بگیرد و موجب سرعت بخشیدن به فرآیند دادرسی شود. شاید در وهله نخست به نظر برسد که این نهاد های رسیدگی در دعاوی چندگانه هیچ تعارضی با دعاوی اعتبار اسنادی نداشته باشد؛ ولی با بررسی آنچه گفته شد اکنون می‌دانیم که معامله اعتبار اسنادی قراردادی است کاملاً مستقل و جدای از قرارداد پایه. لذا بانک

نهاد دیگری که مورد بررسی قرار می‌گیرد «دستور موقت» است. سؤالی که مطرح است آیا متقاضی می‌تواند با ادعا بروز تخلف یا معیوب بودن کالا مانع از پرداخت وجه حاصل از اعتبار اسنادی به ذی‌نفع شود؟ حسب مورد بانک رو منع از پرداخت ذی‌نفع را منع از دریافت نماید؟ پاسخ با اصل ممنوعیت دادگاه‌ها و مراجع داوری از صدور دستور موقت در دعاوی اعتبار اسنادی دایر به منع از مطالبه وجه اعتبار یا منع از پرداخت وجه اعتبار منفی است (بهرام پوری و دیگران، ۱۴۰۰، ۷۸). چراکه در بحث امتیازات اعتبار اسنادی بررسی شد که با تکیه بر اصل استقلال ذی‌نفع اصرار بر استفاده از این روش پرداخت دارد؛ زیرا در این روش علی‌رغم بروز هر گونه اختلاف وجوه حاصل از اعتبار اسنادی به ذی‌نفع پرداخت می‌شود و نباید به هر دلیلی جز استثنائات مصرحه مانع پرداخت اعتبار اسنادی شد و به طریق اولی این موضوع در مورد یک اقدام تأمینی (نه در دعاوی تمام عیار) جاری است.

جلوگیری شود با توجه به قاعده وحدت ملاک در قرار تأمین نیز جاری است. لذا در واقع انگیزه اصلی ذی‌نفع‌ها نیز همین موضوع است که اعتبار آن‌ها مصون از هر خللی باشد و در حالی در دعاوی و اختلاف‌های آینده حضور داشته باشند که وجه اعتبار به حساب‌شان تأدیه شده باشد؛ اما امکان توقیف اعتبار این انگیزه را از اثر می‌اندازد. نویسندگان مخالف نیز معتقدند با استفاده از قرار تأمین جهت توقیف طلب ذی‌نفع از گشاینده به نفع متقاضی، منحصراً ناظر به موردی است که ادعایی که صدور قرار تأمین در ارتباط با آن مورد درخواست قرار می‌گیرد، راجع به دعاوی نقض صرف معامله پایه بوده و موردی است که قرار تأمین نیز در ارتباط با این دعوا صادر می‌شود، بی‌آنکه نقض قرارداد پایه تقلب شمرده شود. لذا اگر دعاوی راجع به قرارداد پایه که در ارتباط با آن درخواست توقیف طلب اعتبار می‌شود، دعاوی ارتکاب تقلب باشد، صدور قرار تأمین با اصل استقلال اعتبار برخورد نمی‌یابد.

در آخر نیز اقدام تأمینی دیگری یعنی تأمین خواسته و توقیف مورد بررسی است. سؤال این است که آیا متقاضی می‌تواند با طرح دعوی به طرفیت ذی‌نفع بر اساس قرارداد پایه نسبت به توقیف مبلغ اعتبار که نزد بانک گشاینده است و قرار است به ذی‌نفع پرداخت شود، اقدام نماید؟ پاسخ این است عده کثیری از نویسندگان این موضوع را خلاف اصل استقلال اعتبار می‌شمارند (ای. برن، ۲۰۰۷، ۵۷۹). و معتقدند این موضوع هرچند دادرسی فوری نیست لکن در عمل تفاوتی با دستور موقت نداشته و کارکرد مشابه دارد. همان دلیلی که باعث می‌شود از به‌کارگیری بی‌قید و شرط دستور موقت به نفع ذی‌نفع

سؤال دیگری که مطرح است: آیا متقاضی می‌تواند اعتبار اسنادی ذی‌نفع را به واسطه یک معامله دیگر که هیچ ارتباطی به معامله پایه ندارد، توقیف نماید؟ در فرض قبلی پاسخ با تکیه بر اصل استقلال منفی بود؛ اما آیا اصل استقلال آن قدر وسعت دارد که در این حالت هم از اعتبار اسنادی حمایت کند؟ به نظر می‌رسد اعمال قواعد عمومی توقیف و تأمین خواسته با قواعد ماهوی اعتبارات اسنادی تعارضی نخواهد. هرچند به عقیده در جهت حمایت از ذی‌نفع چتر حمایتی اصل استقلال را گسترانیده و این دعاوی را نیز مشمول خود دانسته و اعتبار را غیر قابل توصیف دانسته‌اند. هم‌چنین این دسته از نویسندگان به رأیی

چند ذی نفع بواسطه ی اعتبار اسنادی در صدد این است که از اختلافات آتی در مقابل متقاضی مصون باشد اما نه اینکه قصد داشته باشد در مقابل اشخاص ثالث نیز مصونیت داشته باشد؛ ولی دو مصلحت دیگر یعنی حمایت از مکانیسم اعتبار اسنادی و حمایت از بانک گشاینده در تعارض است. البته گمان می‌رود این موضوع تالی فاسدی داشته باشد و آن اینکه اشخاص در جهت جلوگیری از پرداخت دیون خود در مقابل اشخاص ثالث اقدام به انجام معاملات با روش پرداخت به واسطه اعتبار اسنادی نمایند و به با یک روش جدید در فرار از دین به نوعی موجب دور زدن دیون خود علیه اشخاص ثالث شوند.

۶. نتیجه

اصل استقلال اعتبار هم بر نحوه اجرای تعهدات از سوی بانک گشاینده و هم چنین بر نحوه رسیدگی دادگاه رسیدگی کننده تأثیر می‌گذرد و به بیان دیگر هم بانک را مأخوذ می‌کند و هم دادگاه را؛ همان حصار غیر قابل شکستی است که مثل یک دیوار فی‌مابین معامله پایه و اعتبار اسنادی، آن دو را از یک دیگر جدا می‌نماید، در اکثر مواقع در جهت حفظ مصالح سه گانه خود به کمک ذی‌نفع آمده؛ اما نباید در تکیه بر این اصل اغراق نمود و واقع بین بود که چرا که در برخی موارد موجب تالی فاسدی مثل سوءاستفاده طرفین اعتبار اسنادی جهت جلوگیری از پرداخت دیون خود نسبت به اشخاص ثالث شود. این اصل استثنایی دارد و آن فرض بروز تقلب است که موجب فرو ریختن این حصار می‌شود. نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که اصل استقلال اعتبارات اسنادی در مواردی بر نحوه و چگونگی

که از دیوان عالی فرانسه صادر نموده نیز استناد می‌نمایند که در آن استدلال شده است که درست است که منشأ اختلاف قرارداد علی‌حده است؛ اما نمی‌توان آن را توقیف نمود. چراکه «برحسب قرارداد در دسترس متقاضی نیست». نخستین عیب نظر بالا بردن خطر برای بانک‌هایی است که بی‌اطلاع از چنین توقیف‌هایی اقدام به پرداخت وجه اعتبار می‌نمایند و این موضوع موجب کاهش مشارکت بانک‌ها در اصدار اعتبار اسنادی در آینده خواهد شد که صدمه است مهم در سودمندی و کارایی تجاری اعتبار اسنادی. نتیجه این بحث هم این است که چنانچه دعوا و اختلاف مربوط به معامله پایه باشد به اعتقاد تمام صاحب نظران و چنانچه دعوی مزبور غیر مرتبط به معامله پایه باشد به اعتقاد پاره‌ای از نویسندگان، نمی‌توان به درخواست متقاضی مبلغ اعتبار را به نفع وی توقیف نمود. در این بحث ۲ سوال دیگر نیز باقی می‌ماند؛ ۱- آیا متقاضی به استناد رأی دادگاه یا مرجع داوری که در آن محکوم‌له واقع شده، اعم از اینکه رأی قطعی در خصوص قرارداد پایه باشد یا راجع به قراردادی غیر مرتبط باشد، می‌تواند مبلغ اعتبار را به‌عنوان تأمین محکوم به توقیف نماید؟ پاسخ واضح است، هر آنچه بررسی شد در خصوص «ادعا» بوده است نه یک حقی اثبات شده است. لذا در صورت اثبات یک حق اصل استقلال فلسفه وجودی خود را از دست داده و موضوعاً کنار می‌رود، در نتیجه امکان توقیف اعتبار میسر است. ۲- آیا شخص ثالث می‌تواند با درخواست تأمین خواسته، مبلغ اعتبار را توقیف نماید؟ عده‌ای معتقدند لزوم رعایت مصالح حمایتی اعتبار اسنادی متوجه اشخاص ثالث که علیه ذی‌نفع اقامه دعوی می‌نمایند نیز شود و مبلغ اعتبار در مقابل ثالث قابل توقیف نباشد و هر

اما و اگرهای زیادی وجود دارد و برخی آن را تحت عنوان استثنائات نوظهور در اصل استقلال اعتبارات اسنادی مورد بررسی قرار داده‌اند. با توجه به ضرورت و کاربرد آن‌ها، تردیدی در شناسایی آن باقی نمی‌ماند. هرچند در حقوق ایران، در این مورد قوانین و مقررات خاص وجود ندارد و برای تبیین آن به قواعد عمومی مراجعه می‌گردد. در حقوق ایران، در خصوص تقلب، جعل و تزویر در معاملات اسنادی و نیز در مورد اقدامات موقت از سوی دادگاه‌ها نسبت به ورود ثالث، جلب ثالث، صدور دستور موقت و تأمین خواسته در معاملات اعتبارات اسنادی مقررات خاصی وجود ندارد و قضات در مواجهه با این نوع دعاوی و حل اختلاف جز مبنا قرار دادن قانون مدنی و مقررات آئین دادرسی مدنی و استناد به آن چیزی ندارند. هرچند استناد به این دو قانون با ایرادی مواجه نیست؛ اما وضع قوانین مخصوص در این مورد ضروری می‌نماید.

۷. سهم نویسندگان

همه نویسندگان به صورت برابر در تهیه و تدوین پژوهش حاضر مشارکت داشته‌اند.

۸. تضاد منافع

در این پژوهش هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

دادرسی تأثیر می‌گذارد و قضات در مقام دادرسی تلاش می‌نمایند حتی‌الامکان اصل استقلال را در معاملات اسنادی حفظ نمایند و به ایرادات توجه نکنند؛ مگر در موارد خاص که در این صورت اصل استقلال کارایی خود را از دست می‌دهد، مشروط بر اینکه مدعی یا متقاضی با ادله واضح و آشکار وجود تقلب، بطلان، جعل و تزویر را در معاملات اسنادی اثبات نماید. از جمله موارد خاص دیگر، یکی دعوی ناشی از امتناع ناروا از پرداخت است و دیگری پرداخت ناروای وجه اعتبار است. اولی ناظر بر دعوا از سوی ذی‌نفع علیه بانک گشاینده مطرح می‌شود و دومی ناظر بر قلمرو اعتبارات اسنادی است که متقاضی به ادعای ناشی از نقض قرارداد گشایش اعتبار علیه بانک گشاینده اقامه دعوا می‌نماید. کاری که متقاضی اعتبار برای جلوگیری از سوءاستفاده ذی‌نفع می‌تواند اقدامات احتیاطی را انجام دهد از قبیل ورود ثالث، جلب ثالث، درخواست صدور دستور موقت و درخواست صدور قرار تأمین خواسته بر ممنوعیت بانک متعهد از پرداخت وجه اعتبار نسبت به ذینفع است. البته این بدان معنا نیست که متقاضی در هر دعوی و موضوعی بتواند دست به اقدامات احتیاطی بزند. بلکه صرفاً در موارد خاص این حق برای متقاضی شناسایی شده است؛ از قبیل: تقلب، جعل، تزویر و بطلان متقاضی می‌تواند درخواست منع پرداخت وجه اعتبار را از دادگاه نسبت به بانک گشاینده و علیه ذی‌نفع، تقاضا نماید. مهم‌ترین اصلی که دامنه و گستره اصل استقلال اعتبارات اسنادی را محدود می‌نماید، نظریه تقلب است که در همه نظام‌های حقوقی شناسایی شده است. در خصوص نظریه فقدان مشروعیت و نظریه بطلان به‌مثابه شناسایی محدودیت اصل استقلال اعتبارات اسنادی

منابع

فارسی

- شهبازی‌نیا، مرتضی، «بررسی مفاد مشترک ضمانت نامه‌های بانکی مورد استفاده در تجارت بین‌الملل»، فصلنامه دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، شماره ۶۲، ۱۳۸۲.
- صادقی، محمد، تعهد به نفع ثالث در حقوق فرانسه و انگلیس و ایران، چاپ دوم، تهران، انتشارات امیرکبیر، ۱۳۹۰.
- صفری، محمد، حقوق بازرگانی (اسناد تجاری)، چاپ اول، تهران، انتشارات شرکت سهامی انتشار، ۱۳۹۲.
- علومی یزدی، حمیدرضا، «عرف و پذیرش آن در حقوق بازرگانی فراملی»، مجله حقوقی، شماره ۳۶، ۱۳۸۶.
- علیزاده، مهدی، «مبانی اصل حسن نیت و رفتار منصفانه در قراردادها»، فصلنامه تخصصی الهیات و حقوق، شماره ۱۶، ۱۳۸۶.
- غمامی، مجید، «بحثی در قواعد حاکم بر ضمانت‌نامه‌های بانکی»، فصلنامه دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، شماره ۴۴، ۱۳۸۹.
- کاتوزیان، ناصر، نظریه عمومی ایقاع، چاپ سوم، تهران، انتشارات یلدا، ۱۳۷۰.
- کاشانی، محمود، «ضمانت‌نامه‌های بانکی»، فصلنامه تحقیقات حقوقی، شماره ۱۷، ۱۳۸۷.
- لنگریچ، رینهارد، اعتبارات اسنادی در حقوق تجارت بین‌الملل، چاپ چهارم، تهران، انتشارات میزان، ۱۳۸۷.
- اخلاقی، بهروز، «مطالعه‌ای در رابطه با ضمانت‌نامه‌های بانکی»، فصلنامه کانون وکلا، شماره ۱۴۸، ۱۳۹۹.
- اشمیتوف، کلایو. ام، حقوق تجارت بین‌الملل، ترجمه بهروز اخلاقی، چاپ دوم، تهران، انتشارات سمت، ۱۳۹۰.
- افتاده، غلامحسین، «تأثیر اعتبارات اسناد در روانسازی و تضمین معاملات تجاری»، فصلنامه بازرگانی، شماره ۵، ۱۳۸۰.
- آشوری، محمد، حقوق بشر و مفاهیم مساوات انصاف و عدالت، چاپ اول، تهران، انتشارات دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، ۱۳۸۳.
- بهرام‌پوری، رسول؛ جنیدی، لعیاء، «بررسی نظریه حکومت قانون واحد بر روابط متعدد موجود در اعتبارات اسنادی بین‌المللی»، فصلنامه مطالعات حقوق تطبیقی، دوره دوازدهم، ۱۴۰۰.
- جعفری لنگرودی، محمدجعفر، محشای قانون مدنی، چاپ سوم، تهران، انتشارات گنج دانش، ۱۳۸۲.
- دمرچیلی، محمود، قانون تجارت در نظم حقوقی کنونی، چاپ چهارم، تهران، انتشارات میثاق عدالت، ۱۳۸۱.
- شهبازی‌نیا، مرتضی، «شیوه‌های پرداخت ضمانت‌نامه بانکی و ماهیت اسنادی»، فصلنامه مطالعات علوم انسانی، شماره ۸، ۱۳۸۳.

لاتین

- Byrne, James E, «Negotiation in Letter of Credit Practice and Law The Evolution of the Doctrine», Texas International Law Journal, No.42, 2007.

- Dolan, J. F, « The Law of Letters of Credit and Bank Guarantees». Journal of Banking & Finance Law Review, No.3, 2004.

- Harfield, H, «Legal Considerations in International Banking». Journal of Banking LJ, No. 91, 1974.

- مافی، همایون؛ صداقتی، علی، «تأملی بر استثنائات و نوظهور در قلمرو اصل استقلال اعتبارات اسنادی»، فصلنامه پژوهش‌های حقوق تطبیقی، شماره ۲، ۱۳۹۷.

- محبی، محسن، «حل و فصل دعاوی ضمانت‌نامه‌های بانکی بین‌المللی»، فصلنامه پژوهش‌های حقوقی، شماره ۷، ۱۳۸۴.

- مسعودی، علیرضا، ضمانت‌نامه‌های بانکی در حقوق ایران و تجارت بین‌الملل، چاپ اول، تهران، انتشارات شهر دانش، ۱۳۸۳.

- نوری، حسن، «عدم قابلیت استناد به ایرادات در اسناد تجاری»، فصلنامه تخصصی الهیات و حقوق، شماره ۱۳، ۱۳۸۳.

- نیاسری، ماشاءالله، اعتبارات اسنادی، جلد دوم، چاپ سوم، تهران، انتشارات مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های حقوقی شهر دانش، ۱۳۹۹.

- یانگ، گائو ایکس؛ بوکلی، روس پی، «ماهیت حقوقی ویژه منحصر به فرد اعتبار اسنادی»، ترجمه ماشاءالله نیاسری، مجله حقوقی، شماره ۳۵، ۱۳۸۵.

- یوری، اسدالله، «حق برخورداری از دادرسی منصفانه و آئین دادرسی (با نگاه به کنوانسیون اروپایی حقوق بشر و رویه قضایی دیوان اروپایی حقوق بشر)»، نشریه حقوق اساسی، شماره ۲، ۱۳۸۳.